

לעילוי נשמת
שלום בן משה

המשנה עם מפרשים, מסודרים ומנוקדים

The Mishnah with Commentaries, Vowelized and Organized

Empty oval space for text.

ברכות פרק ד'

לָה קָבַע, וְלֹא קָתְגִי זְמַנָּה כָּל הַלֵּילָה, לְאַשְׁמְעִינָן
דְּתַפִּילַת עֲרֻבֵית רְשׁוֹת, לְפִי שְׁהִיא כְּנֶגֶד הַקְּרֻבֵת
אַכְרִים וּפְדָרִים שְׁקָרְבִים כָּל הַלֵּילָה, וְהִנָּךְ רְשׁוֹת
נִינְהוּ, שְׁפִינָן שְׁנֹרֵק הֵדִם נִרְצָה הַקְּרָבָן, אִף עַל
פִּי שְׁנֹטְמָאוּ אַכְרִים וּפְדָרִים אוֹ שְׁאַכְדוּ. וּמִיָּהוּ
הָאִידְנָא קְבֻלוּהָ עֲלֵיהֶם כְּחוּבָה.
וְשָׁל מוּסְפִין כָּל הַיּוֹם. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר עַד
שָׁבַע שְׁעוֹת.
וְשָׁל מוּסְפִין כָּל הַיּוֹם - אִם אֶתְרָה אַחַר שָׁבַע
יָצָא, אֲבָל נִקְרָא פּוֹשֵׁעַ. וְכֵן הִלְכָה.

בבב רַבִּי נְחוּנְיָא בֶן הַקָּנָה הֵיךְ מִתְפַּלֵּל בְּכִנְיֻסְתּוֹ
לְבֵית הַמִּדְרָשׁ וּבִיְצִיאָתוֹ תַּפִּילָה קְצָרָה. אָמְרוּ
לוֹ: מַה מְקוּם לְתַפִּילָה זוֹ?
מַה מְקוּם - כְּלוּמַר: מַה טִּיבָה.

אָמַר לָהֶם: בְּכִנְיֻסְתִּי אָנִי מִתְפַּלֵּל שְׁלֵא תֵאָרַע
תַּקְלָה עַל יָדִי, וּבִיְצִיאָתִי אָנִי נוֹתֵן הוֹדָיָה עַל
חִלְקִי.

שְׁלֵא תֵאָרַע תַּקְלָה - שְׁלֵא יָבֹא מִכְשׁוֹל עַל
יָדִי, כְּדִמְפָרֵשׁ בְּבִרְיֵיתָא: שְׁלֵא אֲכַשְׁל בְּדַבְרֵי
הַלְכָה וְיִשְׁמְחוּ חֲבֵרֵי, הֲרִי רָעָה שְׁתָּבֹא עַל יָדִי
שְׁאֲגִרוּם לָהֶם שְׁיַעֲנִשׁוּ.

אָנִי נוֹתֵן הוֹדָיָה עַל חִלְקִי - מוֹדָה עַל הַטּוֹבָה
שְׁחָלַק לִי, שְׁשָׁם חִלְקִי מִיּוֹשְׁבֵי בֵית הַמִּדְרָשׁ.

וּשְׁתִּי תַפִּילוֹת הִלְלוּ בְּכִנְיֻסְתּוֹ לְבֵית הַמִּדְרָשׁ
וּבִיְצִיאָתוֹ, חוּבָה עַל כָּל אִישׁ וְאִישׁ לְאַמְרָן, דְּהִכִּי
אָמְרִינָן בְּבִרְיֵיתָא: בְּכִנְיֻסְתּוֹ מַה הוּא אוֹמֵר,
וּבִיְצִיאָתוֹ מַהוּ אוֹמֵר - מִשְׁמַע דְּחוּבָה
לְמִימְרֵינְהוּ.

ברכות פרק ד'

אא תַּפִּילַת הַשַּׁחַר עַד חֲצוֹת. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר
עַד אַרְבַּע שְׁעוֹת.

תַּפִּילַת הַשַּׁחַר עַד חֲצוֹת - שְׁכֵן תָּמִיד שֶׁל
שַׁחַר קָרַב עַד חֲצוֹת לְרַבָּנָן, וְלְרַבִּי יְהוּדָה אֵינוֹ
קָרַב אֲלָא עַד אַרְבַּע שְׁעוֹת בַּיּוֹם. וְעַד אַרְבַּע
שְׁעוֹת הֵינּוּ עַד סוֹף שְׁעָה רַבִּיעִית, שֶׁהוּא שְׁלִישׁ
הַיּוֹם בְּזִמְנָן שֶׁהַיּוֹם שְׁתִּים עֶשְׂרֵה שְׁעוֹת. וְכֵן זְמַנָּה
לְעוֹלָם עַד סוֹף שְׁלִישׁ הַיּוֹם לְפִי אוּרְךָ הַיָּמִים
וְקֻטְנָן, כְּדִכְתְּבִינָן לְעִיל גַּבִּי קְרִיאַת שְׁמַע. וְהִלְכָה
כְּרַבִּי יְהוּדָה.

תַּפִּילַת הַמִּנְחָה עַד הָעֶרֶב.

תַּפִּילַת הַמִּנְחָה עַד הָעֶרֶב - עַד שְׁתַּחֲשֹׁף.

רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר עַד פְּלַג הַמִּנְחָה.

עַד פְּלַג הַמִּנְחָה - זְמַן מִנְחָה קְטַנָּה הוּא מִתְשַׁע
שְׁעוֹת וּמְחֻצָּה עַד הַלֵּילָה, שֶׁהֵם שְׁתֵּי שְׁעוֹת
וּמְחֻצָּה, נִמְצָא פְּלַג הַמִּנְחָה שֶׁהוּא חֲצִי שִׁיעוֹר זֶה
שְׁעָה וָרַבִּיעַ.

וּפְסֻק הַהִלְכָה בְּזֶה דְעָבַד כְּמַר עָבַד, וְדְעָבַד כְּמַר
עָבַד. וְהַרְוָצָה לְעִשׂוֹת כְּדַבְרֵי חֲכָמִים וְלַהֲתַפַּלֵּל
תַּפִּילַת הַמִּנְחָה עַד הָעֶרֶב, יַעֲשֶׂה, וּבִלְבַד שְׁלֵא
תַּפִּילַת עֲרֻבֵית בְּזִמְנָן זֶה, שְׁפִינָן שְׁמַחְשִׁיב אוֹתוֹ
יּוֹם לְעִנְיָן שְׁמַתְפַּלֵּל בּוֹ מִנְחָה, אֵינוֹ יָכוֹל
לְהַחְשִׁיבוֹ לִילָה וְלַהֲתַפַּלֵּל בּוֹ עֲרֻבֵית. וְאִם בָּא
לְעִשׂוֹת כְּדַבְרֵי רַבִּי יְהוּדָה שְׁלֵא לְהַתְפַּלֵּל מִנְחָה
אֲלָא עַד פְּלַג הַמִּנְחָה, שֶׁהוּא שְׁעָה וָרַבִּיעַ קוֹדֵם
הַלֵּילָה, עוֹשֶׂה, וּמִשָּׁם וְאֵילָף יוֹכֵל לְהַתְפַּלֵּל
עֲרֻבֵית.

תַּפִּילַת הָעֶרֶב אֵין לָהּ קָבַע.

אֵין לָהּ קָבַע - זְמַנָּה כָּל הַלֵּילָה. וְהָא דְתַנִּי אֵין

ברכות

פרק ד'

ואין הלכה כרבי יהושע, אלא התפילה שמתפללים במקום סכנה היא "צרכי עמך מרובים וכו'". ומתפלל אותה אדם כשהוא מהלך, ואינו מתפלל לא שלש ראשונות, ולא שלש אחרונות. וכשיעבור מקום הסכנה ותתישב דעתו, צריך לחזור ולהתפלל תפילה כתקנה אם לא עברה עונתה.

ה הנה רוכב על החמור, ירד.

הנה רוכב על החמור ירד - אין הלכה כסתם משנה זו, אלא בין יש לו מי שיאחוז חמורו, בין אין לו מי שיאחוז חמורו, לא ירד, מפני שאין דעתו מיושבת עליו כשהוא יורד.

ואם אינו יכול לירד, יחזיר את פניו.

יחזיר את פניו - לצד ירושלים, שנאמר (מלכים א' ח' מח) "והתפללו אליך בדרך ארצם".

ואם אינו יכול להחזיר את פניו, יכוין את לבו כנגד בית קודש הקדשים.

יכוין את לבו כנגד בית קדשי הקדשים - שנאמר (מלכים א' ח' לה) "והתפללו אל המקום הזה".

ו הנה יושב בספינה או בקרון או באסדה, יכוין את לבו כנגד בית קודש הקדשים.

באסדה - עצים הרבה קשורים ומהודקים יחד, ומשיטים אותם בנהר, ובני אדם הולכים עליהם. ובלשון מקרא (דבריהם כ"ב/טו) קרויין רפסודות.

ז רבי אלעזר בן עזריה אומר אין תפילת המוספין אלא בתוך עיר.

אין תפילת המוספין אלא בתוך עיר - בתבורת העיר, כלומר: בציבור ולא בביחיד.

וחכמים אומרים בתוך עיר ושלא בתוך עיר.

בתוך עיר ושלא בתוך עיר - בין בציבור בין בביחיד.

רבי יהודה אומר משמו: כל מקום שיש תב

ברכות

פרק ד'

א רבן גמליאל אומר בכל יום מתפלל אדם שמונה עשרה. רבי יהושע אומר מעין שמונה עשרה.

מעין שמונה עשרה - אית דמפרשי בגמרא שאומר מכל ברכה וברכה מן האמצעיות בקוצר, וחותם על כל אחת ואחת. ואית דאמרי "הביננו ה' אלהינו לדעת דרפך", שהיא ברכה אחת שיש בה מעין כל הברכות האמצעיות של שמונה עשרה, וחותם "ברוך אתה ה' שומע תפלה".

רבי עקיבא אומר אם שגורה תפילתו בפיו יתפלל שמונה עשרה, ואם לאו, מעין שמונה עשרה.

שגורה בפיו - שהוא למוד ורגיל בה.

והלכה כרבי עקיבא, שמי שאין תפילתו שגורה בפיו, או בשעת הדחק, מתפלל אדם שלש ראשונות ושלש אחרונות והביננו באמצע, שהיא מעין כל האמצעיות. חוץ מימות הגשמים, שאינו מתפלל הביננו מפני שצריך לומר שאלה בברפת השנים, וחוץ ממוצאי שבתות וימים טובים, שצריך לומר הבדלה בחונן הדעת.

ב רבי אליעזר אומר: העושה תפילתו קבע, אין תפילתו מתחננים.

העושה תפילתו קבע - שתפילתו דומה עליו כמשאוי. ולשון קבע - שאומר: "חוק קבוע עלי להתפלל, וצריך אני לצאת ממנה".

רבי יהושע אומר: המהלך במקום סכנה, מתפלל תפילה קצרה.

מתפלל תפילה קצרה - ומה היא תפילה קצרה? שאומר: "הושע ה' את עמך וגו'".

אומר: "הושע השם את עמך את שארית ישראל, בכל פרשת העיבור יהיו צרכיהם לפניך, ברוך אתה ה' שומע תפילה".

בכל פרשת העיבור - אפילו בשעה שהם פורשים לעבירה, יהיו צרכיהם גלויים לפניך לרחם עליהם. "פרשת" - לשון פרישה, "העיבור" - של עבירה.

עיר, הַיְחִיד פֶּטוּר מִתְפִּילַת הַמוֹסָפִין.

רַבֵּי יְהוּדָה אוֹמֵר מִשְׁמוֹ - שֶׁל רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה.

וְאִיכָא בֵּין תַּנָּא קָמָא לְרַבֵּי יְהוּדָה יְחִיד הַדֵּר בְּעִיר שְׂאִין שָׁם עֲשָׂרָה - לְתַנָּא קָמָא אֲלִיבָא דְרַבֵּי אֶלְעָזָר דְּאָמַר לֹא תִקְנוּהָ אֶלָּא בְּחֵבֶר עִיר, יְחִיד זֶה פֶּטוּר. וְלְרַבֵּי יְהוּדָה אֵין יְחִיד פֶּטוּר אֶלָּא כְּשֶׁהוּא בְּמִקּוֹם עֲשָׂרָה, שְׁשָׁלִיחַ צִיבוּר פּוֹטְרוֹ. וְהִלְכָה כְּחַכְמִים.

ברכות
פרק ד'

א תהי שתי ריבוי א
שאל שאלתה שתי ר
י א ששתי שתי ר א
ל ק ו מ שתי ר י
א ששש

ב ריבוי גיההההה
ל ה ו ו ת ק א
ל מ ל ל ז א ל ע
א מ ש ת ש ת ש י
ו א ג ה ש ת

ג ריבוי ג א ע י מ א
ששש ר י א מ ש
שש ר ש א א ש ת
ה י ששש ו ל מ
שש

ד ר א א א ה ת א
א ת ת פ ר י א
ה ע ס מ ה ת ק
א א ה ה א ש א ש
י ע ש ש ה י א
ל ע א ה ש ת

ה ה ר ש ה י ו א י
ל י א ש ו א י ל
א ש י א ל ש ש ק
ה

ו ה י ע ל ש א ג
י א ל ש פ ק ה

ז ר א א ש ע א ת
ה א א ע ו א
ה ע ו נ ש ר י א
מ פ מ ש ה ש ה ש

ברכות
פרק ד'

א תפילת השחר עד חצות. רבי יהודה אומר עד ארבע שעות. תפילת המנחה עד הערב. רבי יהודה אומר עד פלג המנחה. תפילת הערב אין לה קבע. ושל מוספין כל היום. רבי יהודה אומר עד שבע שעות.

ב רבי נחוניא בן הקנה היה מתפלל בכניסתו לבית המדרש וביציאתו תפילה קצרה. אמרו לו: מה מקום לתפילה זו? אמר להם: בכניסתי אני מתפלל שלא תארע תקלה על ידי, וביציאתי אני נותן הודיה על חלקי.

ג רבן גמליאל אומר בכל יום מתפלל אדם שמונה עשרה. רבי יהושע אומר מעין שמונה עשרה. רבי עקיבא אומר אם שגורה תפילתו בפיו יתפלל שמונה עשרה, ואם לאו, מעין שמונה עשרה.

ד רבי אליעזר אומר: העושה תפילתו קבע, אין תפילתו תחנונים. רבי יהושע אומר: המהלך במקום סכנה, מתפלל תפילה קצרה. אומר: "הושע השם את עמך את שארית ישראל, בכל פרשת העיבור יהיו צרכיהם לפניך, ברוך אתה ה' שומע תפילה".

ה היה רוכב על התמור, ירד. ואם אינו יכול לירד, יחזיר את פניו. ואם אינו יכול להחזיר את פניו, יכוין את לבו כנגד בית קודש הקדשים.

ו היה יושב בספינה או בקרון או באסדה, יכוין את לבו כנגד בית קודש הקדשים.

ז רבי אלעזר בן עזריה אומר אין תפילת המוספין אלא בחבר עיר, וחכמים אומרים בחבר עיר ושלא בחבר עיר. רבי יהודה אומר משמו: כל מקום שיש חבר עיר, היחיד פטור מתפילת המוספין.

